פלאָרידא

איך האָב ליעב יענע געגענדען, וואו פון דער ערד קוקט ארויס שפע און זאטקייט. דער מענש, וואָס קאלאטשעט זיך דאָרט ארום, זאָל ער זיין א שטיק פון דער געגענד, א חלק פון איהר. האָט דער מענש זיין פראצע אריינגעלעגט אין דער ערד איז ער פאר זיין מיה בעלוינט געוואָרען.

זומער זאָלען לאָנקעס גרינען, אויף די פעלדער זאָל זיך וויגען א גילדענער זאנגען־ים, זאָלען זיך רויטלען די עפעל אויף די עפעל־בוימער און גרינען די בארנעס אויף די בארען־בוימער, זאָלען לייכ־טען אפעלסינען און זאָל אין דער ערד קוועלען וואָס גרעסער און

[illegible] דער פּשוט'ער ערד-עפּעל — דער קאַרטאָפּעל.

און איב וואלד — זאָל עס זיין וואלד. סאָסנע צי דעמב, זאָל זיך הויך און גלייך, פעסט און זיכער פון דער ערד ארויסהויבען און [illegible] ווייערע שטאמען זאָלען דורות ארויסקוקען און ווינקען. אין דער [illegible] — וואו קיין מענש איז ניטא — זאָלען זיך דאָרט הור־[illegible] די ווינטען און חורבען דעם זאמד, זאָלען זיך דאָרט שלאנגען [illegible] און [illegible] אויף יענעם ווייכען זאמד.

[illegible] ואַמע, רייכע, שעהנע, בליהענדיגע געגענדען זיינען [illegible] אין אמעריקא, אפילו דער שטאט ניו-יאָרק איז כמעט אזוי [illegible] די [illegible] חרשים. די שטאָט־מענשען אָבער, מיט צוריסענע [illegible] חלום'ען פון די לענדער, פון די געגענדען, וואָס זעהען [illegible] אויס'ן ביליגען אָבדרוק פון די אנזיכטס-קאַרטלאַך.

[illegible] אין ניו יאָרקער אָדער אין א שיקאגא'ר טראַמ-[illegible] פליקען זוכען צווישען די רעקלאַמעס, וואָס ציהען זיך [illegible] אויגען איבער די פענסטער. אלץ אזעל-[illegible] — און אזוי הויך רעקלאמירט: זייף, שמירעכץ, [illegible] און וואורשטלאַך; מעסער, פיילען, רייניג־פּודער און א [illegible] וואקסען. און מיט אמאָל — פלאָרידע! א שורה [illegible] די זון לייכט. אפּעלסינען קייקלען זיך אויף דר'ערד. [illegible] ביים הארצען. אָט די ביליגע קאָלירען פון די [illegible] פון אונז פון א שעהנער, רייכער וועלט; פון א [illegible] געגענד — פלאָרידא. ס'קלינגט אזוי שעהן, [illegible] —

[illegible] פלאָרידא, אין דער ווירקליכער פלאָרידא, ניט אין דער [illegible] און רעקלאמע־פלאָרידא, ווערט מען ענטוישט. [illegible] אמווענינסטען האָב איך אזוי געפיהלט. אין [illegible] און [illegible] איז אלץ. ווער ס'האָט מורא פאר [illegible] זיך דאָ אָנוואַרימען.

די [illegible] אליין איז אָבער אָרים און די מענשען זעהען נאָך [illegible] אויס. פלאָרידא איז א וועלט אליין פאר זיך, אָבער — אן אָרימע וועלט. פלאָרידא לעבט פון די געסט, וואָס קומען אהער ווינטער צייט פון די ווינטערדיגע געגענדען צוליעב וועמען מען הענגט ארויס אין די וואַגאָנעס די זוניגע בליהענדיגע רעקלאַמעס. און דעריבער איז די שטאָדט צוגעפּוצט ווי א גאסט-הויז און די אייגענטימער פון דער שטאָדט — בעלי־בתים פון גאסט־הייזער, קלענערע און גרעסערע, רייכערע און ביליגערע. אלץ איז גרייט צום דיענסט פאר'ן פרעמדען, אלץ שטעהט אויף די שפּיץ פינגער פאר'ן פרעמדען, אלץ שמייכעלט צום גאסט און פאר געלד אלץ גרייט אלץ אין דער וועלט איהם אוועקצוגעבען. אויף די וואָקזאַלען איז שטענדיג א יריד. מענשען קומען און פאָה-רען אוועק, און ארום די וואָקזאַלען — אָט די אלע שלעק פון א גאנץ יאָהר, וואָס דערעסען אייך ביז'ן ביין מיט זייער דיענסט-פעהיגקייט, אויב ביי אייך אין האנד איז עפּעס א פּעקעל פּאַרא-נען...

פאָהרט איהר אָבער ארויס איין תחום שבת פון דער שטאָט. איהר בעטראַכט די געגענד, וואו, ניט האָטעל־דיענער האלטען זיך אויף, נאָר די ברויט-געבערס, די האָרעפּאשנע מוזשיקעס, וואָס ווי־לען פערבינדען זייער לעבען מיט דער מוטער ערד — דאָרט, אז איהר קוקט און פערטראַכט זיך, ווערט טרויעריג אויפ'ן הארצען. דער גרונד איז א זאמדיגער, פלאכער, שיטערער און בעוועלדערט געדיכט מיט ארימע סאָסנעס. צוליעב דער וואַרימקייט און פייכט־קייט פרובפּערען זיי זיך אזוי געדיכט, אז איין בוים לאָזט דעם אנדערען ניט וואַקסען. די סאָסנע איז ניט געראָטען און ביי איהר צופוסענס פלאַנטערען זיך געדיכט ווילדע פּאלמען־קוסטעס און גלאַט אזוי פּאַראַזיטען-פלאנצונגען, וואָס פלעכטען זיך און פיהלען אויס יעדער שפּעלטעלע, וואוהין די זון קען זיך אריינרייסען.

די הונדערטער טויזענטער געסט, וואָס קומען אהער יאָהר־יעהר־ליך בעקומען זייערע שפּייז-פּראָדוקטען ניט פון פלאָרידע, וואו א גאנץ יאָהר גרינען די בוימער. די ניו יארקער געסט בעקומען געוויס זייער פרישטיק פון די גוטע זאכען, וואָס איז גע-

בראכט געווארען פון שטאט נ י ו י א ר ק. אייער, פוטער, קעז, דאס קומט פון די ו ו י נ ט ע ר ד י ג ע געגענדען; און אפילו דעם שעהנעם, פיינעם אפעלסין האט איהר ניט דא. קיין פלארידא קענט איהר קומען אין שטאט אריין פערדארבען דעם מאגען און שוויצען, אבער ווען איהר ווילט א גוטען אפעלסין, אפילו א פלארידאר אפעלסין, זייט מוחל זוכט איהם אויף סאפאלק סטריט אין ניו יארק אדער העסטינגס סטריט אין דעטראיט. דער פויער אין פלארידע איז ניט בכח צו בעקומען פון דער ערד דורך זיין פראצע גענוג שפייז אפילו פאר זיך אליין און ווער רעדט שוין פון דערנעהרען דער שטאט מיט די געסט. פאראנען פאסען לאנד, נעהענטער צו די טראפיקס, וואס געהערען צו געוויסע קאמפאניעס אין דער א י ס ט און צו זיי געהערען די בעסערע אפעלסין געגענדען. שטיקלעך ערד בעסערע בעגעגענט מען שוין נאהענטער צו די גרעניצען פון אלבאמא. אבער דער דורכשניט — איז זאמד און דלות, איינטאניג, ענג און שמאל; מיילען, מיילען און ניטא קיין ישוב. גענוג צו דערמאהנען, אז אין פלארידא איז נאך פאראן צוויי און דרייסיג מיליאן אקער לאנד ניט בעארבייט.

איך דערצעהל עס דערפאר, ווייל די אלע, וואס אינטערעסירען זיך מיט דער ערד-פראגע דא אין לאנד, קאנען זיך זעהר אפט אנשלאגען אויף די רעקלאמעס, וואו מען רופט מענשען זיי זאלען זיך קומען קאלאניזירען אין פלארידא און זייער פראצע וועט זיין אנגעלעגט.

איך האב גערייזט א שעה צעהן אין דער לענג און א שעה צעהן אין דער ברייט פון פלארידע און בעטראכט גראדע די געגענד, וואוהין מען לאדעט איין מענשען מיט געזונטע הענד און ליעבע צו דער ערד, און געזעהען האב איך דלות און טרויער:

דא און דארטען טרעפט איהר די שפורען פון די ערשטע פיאנירען, וואס זיינען געקומען, אויסגעווארצעלט די ביימער, אויסגעריינינט די ווילדע געוויקסען, און פאר זיי האט זיך ענטפלעקט זאמד און מעהר גארניט. די הייזער, וואס זיי האבען געבויט מיט

זייערע אייגענע הענד, פון די ביימער, וואס זיי האבען אויסגעהאקט, פוסטעווען; די שויבען אויסגעשלאגען און פון די אויסגעבראכענע שויבען קוקט ארויס טרויער, צער און פערדרוס.

איך שטעל מיר פאר וויפיעל הארעוואניע מען בעדארף עס אריינלעגען ביז מען רייניגט אויס איין אקער לאנד. מענשליכע כחות זיינען דא געווים ווינציג.

און די קאלאניסטען, וואס זיינען פערבליבען, ניט וועלענדיג אויפגעבען זייערע האפנונגען — וואס פאר א פנים האבען זיי! דאס שטיקעל פערד אדער מויל-אייזעל, וואס דרעהט זיך ארום פאר'ן שטוב איז אויסגעדארט, איינגעצויגען, אזש ביים הארצען כאפט עס. קיה — גרויס ווי מאגערע קעץ, — און קעלבלעך — ווי הונגעריגע מייז. א פויער וואוינט דריי מייל פון דער שטאט און האט ניט וואס צו פיהרען פון זיין ערד אין שטאט אריין צו פערקויפען; אויסער אפשר עטליכע בינטלעך הלץ, וואס ער פיהרט אוועק אין שטאט מיט זיין מאגער פערדעל און פאר'ן אבגעלייזטען געלד קריגט ער קעראסין און קיי-טאבעקא. מיט די געהילץ זעהט אויס איז דא ניטא וואס צו מאכען. איהר טרעפט גאנצע שטרעקעס אויף מיילען, האט דער אייגענטימער פון זיין לאנד, אלע בעסערע און שטארקערע סאסנעס, נידריגער ביי דר'ערד אגעטעשעט א פאס פון בוים, אויסגעהאקט רינגלאך און טעפעלאך אונטערגעשטעלט די פעך זאל אנרינען. ס'מאכט א שווערען איינדרוק צו זעהען טויזענדער ביימער אזוי אונטערגעהאקטע, ווי געקוילעטע, און פון זיי רינט די פעך ארויס. שפעטער, זעהט אויס, צינדען זיי אונטער די ביימער, ווען זיי הויבען אן טריקענען. און אזוי טרעפט מען א געגענד וואו ס'שטעהען הויכע בוימער-האלאוועשקעס — געוועזענע ביימער. קיין מענשען ניט צו זעהן, וועמעס האנד האט עס געטאן — דער דורכפאהרער ווייסט ניט.

די ערד שפעקולאנטען וואס פערפיהרען אהער מענשען צו קאלאניזירען זיך, פארמער ווערען, זיי האבען דא א נאמען:

— די לאנד-שארקס.

די מענשען־פרעסער פיש. דורך זייער לאנד שפעקולאציעס
פרעסען זיי אויף אייביג אויף — ניט נאר די מיה — נאר די
שענסטע האפנונג אויף א בעסער לעבען נעבען דער מוטער ערד. זיי
פוילען זיך ניט צו ברענגען קאלאניסטען, וואס זיינען שוין איין
מאל אין די וויסטענישען פון יוטא צובראכען געווארען...

א דאנק דעם, וואס אין איירא פא איז א מלחמה און ס'איז
אהין אונמעגליך צו פאהרען, פערגעניגען קלייבען, דעריבער האט
פלארידא היי־יאהר געהאט זעהר פיעל געסט פון דער איסט. צו
האפען, אז זיי זיינען געקומען צום ברעג ים זיך ווארימען און דארט
איז דאך שטענדיג שעהן. צו האפען, אז זיי האבען זיך אין פלא־
רידא ניט ענטוישט. און אויב זיי פערברענגען אין שטאט איז אויך
קיין בייז, די שטאט איז פיין צוגעפוצט, די שטאט נעהמט די געסט
אויף מיט דעם שענסטען און ליעבסטען שמייכעל.

איך וואלט ראטהען אט די אלע וואס מיינען, אז די יונגע
אמעריקא האט שוין אן אלטע, גרויע היסטאריע און ווילען אמאל
זיך לאזען צו זוכען די טריט פון די ערשטע, וואס האבען אמעריקא
ענטדעקט, און, אויב די צייט האט זיי פערטראגען אזש קיין פלא־
רידע — זאלען זיי ניט פערפעלען צו בעזוכען די שעהנע שטעטעלע
סט. אוגוסטין, וואס ליגט ביים טייך סט. דזשאנס, פיער מייל פון
אטלאנטיק. דאס איז די עלטסטע שטאט אין אמעריקא. זי איז גע־
גרינדעט געווארען דורך שפאניער אין יאהר טויזענד פינף הונדערט
פינף און זעכציג. דארטען קענט איהר זעהן די עלטסטע פעסטונג,
וואס איז אין יענער צייט געווארען אויפגעשטעלט. א גאנצע שורה
מארטען אזוי פאליר געטויערט. אין יענע יאהרען האבען די שפא־
ניער מלחמה געהאלטען מיט די פראנצויזישע פראטעסטאנטען, די
הוגאנאטען וואס געדורש'ט אין דער היים פאר זייער גלויבען,
האבען זיי זיך אהער פערקליבען און ניט ווייט, אין סאוטה קארא־
ליינא האבען זיי זיך בעזעצט. אט די פעסטונג איז קעגען זיי גע־
בויט געווארען. און דערנאך האבען זיך די שפאניער אויף זיי א
לאז געטאן און יענע אומגעבעטענע געסט כמעט אינגאנצען פער־

טיליגט.

דער צענטער פון שטעטעל איז מאדערן און ווי א ליאלקע
אויסגעפוצט פאר די געסט וועגען און טוריסטען, וואס קומען אהער
טאג־טעגליך. אבער אז איהר פערבלאנדזשעט אין א זייטיגער פער־
וואָרפענער געסעל, דערקענט איהר נאך די שפורען פון דער
ש פ א נ י ש ע ר ק ו ל ט ו ר און שפאנישען סטיל. ניט
מעהר, וואס אנשטאט פלינקע שפאניער און לעבענס־לוסטיגע שפא־
ניערינס בעגעגענט איהר פוילע נעגערס און דיקע, צוגאסענע נע־
גערטעס.

נעבען א געשעפט, וואס פערקויפט נארישקייטען, ארטיגע
ס א ו ו ע נ י ר ס פאר די געסט — האב איך דא געטראפען
זיצען אויף דר'ערד, אויף איבערגעקעהרטע קעסטלעך צוויי קאוו־
קאזער, גרייז־גרויע לייט מיט געבויגענע פלייצעס, אין זייערע וואַ־
טענע כאלדעכעסעס און פעלצענע היטלען, כאטש דרויסען איז גע־
ווען א ברענענדיגע היץ. זיי זיינען עס דא די פארשטעהער פון דער
קאווקאזער קונסט:

זיי בעפוצען מיט זילבערנע טשוועקעלאך און לאנגליכע זילבער־
שטיקעלאך, ליולקעס, שירעם־הענטלאך און שטעקענס, שרייב גע־
צייגען און נאך אזעלכע זאכען. א שטאך מיט דער אל, א זילבער־
דרעטעלע אריינגעשטעקט, מיט א צווייגעלע אנגעפיקט און מיט א
האמעריל צוגעקלאפט. און אזוי ווערען אויפ'ן ברוינעם האלץ זיל־
בערנע בלימעלאך, קווייטעלאך און גלאט אזוי צאצקעס. כ'האב מיר
אבגעשטעלט נעבען זיי און אזוי גאנץ הויך געווענדעט:

— זדראוסטוואויטע!

בײדע האבען אויף א ווײלע אבגעריסען די אויגען פון דער
ארבייט און פון אונטערן שטערען און ברעמען מיך בעטראכט. אזוי
פערדעכטיג מיט די בליקען מיר דורכגעדרונגען און אויף מיין בע־
גריסונג ניט געענטפערט.

כ'האב מיין זדראוסטוואויטע נאך אמאל איבערגע'חזר'ט און
דאס מאל פון אונטער זייערע צייהן א שטיקעל ענטפער ארויס־

בעקומען.

— לאנג דאָ אין לאנד?

— פינף יאָהר. — ענטפערט איינער מיט א צובראכענעם רוסיש.

— ווייסט ניט, געהען שיפען קיין רוסלאנד? — פרעגט דער אנדערער אין א רוסיש וואָס איז כמעט שווער צו פערשטעהן.

— ניין. געהען ניט קיין שיפען — ענטפער איך — ס'איז נאָך א מלחמה אויף דער וועלט.

— נאָך אלץ די מלחמה?

— יא. מען שלאָגט זיך דאָרט אויף קאווקאז אויך.

— געהען נאָך ניט קיין שיפען אהין?

— ניין, נאָך ניט, אָבער צי ווייסטו, אז אין רוסלאנד איז שוין מעהר ניטא קיין ג א ס ו ד א ר ב אַ ט י ו ש ק אַ?

— האָ?

— ניטאָ מעהר. מען האָט איהם דורכגעטריבען, מען וויל ניט מעהר קיין גאָסודאר.

ביידע האָבען זיך שווייגענדיג דורכגעקוקט, קיין איין נערוו האָט ניט א ציטער געטהאָן אויף זייער צוקנייטשט פנים. אראבגעלאָזען די קעפּ און אויטאָמאטיש גענומען שטעכען מיט דער אָל אין בריינעם העלץ, צוקלאפּענדיג מיט'ן האמערל. עפּעס האָבען זיי זיך א רגע דורכגעוואָרפען מיט עטליכע אונפערשטענדליכע ווערטער און ווידער שטיל געבליבען. איך האָב אנגעהויבען ווידער ווענען עפּעס צורעדען, זיי האָבען אָבער מעהר די אויגען פון דער ארבייט ניט אָפּגעריסען. כ'האָב געמיהלט, אז כ'ווער זיי צו לאַסט און בין אוועקגעגאנגען. כ'האָב בעמערקט ווי זיי האָבען אויף א ווייל'ע אויפגעהויבען די קעפּ און פון ווייטען מיר נאָכגעקוקט.

און איין נאַכט אין הימעל ווייסט, וואָס די צוויי זקנים האָבען דאָרט שפּעטער צווישען זיך גערעדט, איבער'חזר'ענדיג און בעטראכטענדיג די ווערטער פון דעם פרעמדען, וואָס איז, ווער ווייסט

פון וואנען געקומען, און אויף רוסיש זיי דערצעהלט, אז זייער ג א ס ו ד א ר ב א ט י ו ש ק א האָט מען אראָבגעוואָרפען...